

Cílem bakalářské práce Lenky Fořtové bylo zjistit, zda existují v České republice regionální rozdíly v úrovni a charakteru reprodukčního chování žen nad 35 let a zda došlo v uplynulých zhruba dvaceti letech ke změnám reprodukčního chování těchto žen, případně zda se změnilo územní rozložení vybraných ukazatelů. Šlo jí mimo jiné i o to, zda se u žen v tomto věku projevil posun rození dětí do vyššího věku a zda se změnila úroveň umělé potratovosti.

Jde o problematiku zajímavou a také aktuální, neboť snížení celkové úrovně plodnosti žen s posunem rození dětí do vyššího věku je jedním ze zásadních projevů demografického chování populace České republiky posledních let. Přitom je důležitá i okolnost, že v důsledku rozdílů v socioekonomických podmínkách a místní kulturní tradice existují rozdíly v chování obyvatelstva jednotlivých regionů.

Vlastnímu zpracování předřadila autorka část nazvanou teoretická východiska, ve které předkládá stručný přehled rámců nedávných změn reprodukčního chování. Kromě koncepce druhého demografického přechodu uvádí i názory sociologů na soudobou rodinu a také na pozdní mateřství, zmiňuje roli širších společenských podmínek a rodinné politiky, neopomíná i možné důsledky stále více se uplatňující asistované reprodukce.

Autorka se sice mohla opřít o vhodnou datovou základnu, ale některá data byla nucena přepočítávat vzhledem k okolnosti, že v roce 2000 došlo k územní reformě a ne všechna starší data byla za nové územní jednotky dostupná z databáze Českého statistického úřadu přímo. Přesto musela některé postupy možnostem datové základny podřídit. S tím si však vtipně poradila a po metodické stránce je její práce uchopena dobře. Autorka spočetla základní ukazatele používané pro zjištění úrovně věkově specifických měr plodnosti, potratovosti, v tom umělých přerušení těhotenství a samovolné potratovosti, zajímal ji podíl plodnosti žen ve věku 35 a více na celkové plodnosti, vzájemný poměr počtu narozených dětí a potratů apod. Vše spočetla jednak za úhrn České republiky, jednak za jednotlivé kraje pro roky 1993-2011. Všechny výstupy předkládá v grafické podobě a to pouze pomocí grafů, i když někdy by bylo vhodné doplnit i kartogramy.

Po metodické stránce je práce uchopena dobře, autorka odvedla i značné penzum práce, pokud jde o přípravu a zpracování dat. Poněkud méně péče už věnovala interpretaci dat – tady autorka zůstala vlastně jen u prostého popisu časových řad sestavených za jednotlivé ukazatele. I když v úvodní části zmiňuje, které okolnosti mohou vývoj úrovně plodnosti i potratovosti žen ovlivňovat, při interpretaci dat za regiony se o to vůbec nepokouší. Výsledkem je tak pouze soubor časových řad věkově specifických měr plodnosti a umělé potratovosti žen ve věku 35-39 let a 40+ respektive 40-44 let za jednotlivé kraje za roky 1993-2011, což lze doložit tím, že z 22 stran stěžejní čtvrté kapitoly tvoří 17 stran grafy. Je to škoda, protože získaná data jsou velmi zajímavá a jejich získání samo o sobě bylo náročné.

Po grafické stránce je práce zpracována pěkně. Zůstala v ní však řada chyb z nepozornosti – například byl asi dodatečně vložen graf č. 2, aniž byly v textu následně opraveny všechny odkazy na ostatní grafy, u nichž se změnilo číslování. Zůstalo i hodně neopravených mluvnických chyb (zejména shody), překlepů. Seznam literatury neobsahuje všechny v textu citované práce, zůstal i chybný výpočtový vzorec pro f_x (str. 13), na straně 14 se uvádí, že miniinterupce je UPT do sedmého týdne dítěte, na straně 18 je chybný údaj o průměrném věku žen při narození prvního dítěte v roce 2011. Z nezkušenosti autorky vyplývají i četné stylistické neobratnosti.

Pokud jde o rozsah, práce má 54 stran, na nichž jsou umístěny 2 obrázky a 43 grafy.

Podle mého názoru splňuje práce Lenky Fořtové „Regionální diferenciace reprodukčního chování starších žen“ nároky kladené na bakalářské práce v oboru demografie a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 2. září 2013

Doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.